

Postępowanie podatkowe

Metryki, protokoły, adnotacje
i
udostępnianie akt

Metryka sprawy podatkowej

Art. 171a. § 1. W aktach sprawy zakłada się **metrykę sprawy** w formie pisemnej lub elektronicznej.

§ 2. W treści metryki sprawy wskazuje się wszystkie osoby, które uczestniczyły w podejmowaniu czynności w postępowaniu podatkowym oraz określa się wszystkie podejmowane przez te osoby czynności wraz z odpowiednim odesłaniem do dokumentów zachowanych w formie pisemnej lub elektronicznej określających te czynności.

§ 3. Metryka sprawy, wraz z dokumentami do których odsyła, **stanowi obowiązkową część akt sprawy i jest na bieżąco aktualizowana.**

§ 4. Minister właściwy do spraw finansów publicznych określa, w drodze rozporządzenia, wzór i sposób prowadzenia metryki sprawy, uwzględniając treść i formę metryki określoną w § 1 i 2 oraz obowiązek bieżącej aktualizacji metryki, a także, aby w oparciu o treść metryki było możliwe ustalenie treści czynności w postępowaniu podatkowym podejmowanych w sprawie przez poszczególne osoby.

Rozporządzenie Ministra Finansów z 5 marca 2012 r. w sprawie wzoru i sposobu prowadzenia metryki sprawy (Dz. U. z dnia 7 marca 2012 r.)

Metryka sprawy

Znak sprawy		 (sygnatura)		
Lp.	Data podjętej czynności	Imię i nazwisko oraz stanowisko służbowe osoby, która podjęła czynność	Określenie podjętej czynności	Rodzaj, data i ewentualnie identyfikator dokumentu określającego podjętą czynność
1.	 (data)	Jan Kantu, inspektor kontroli podatkowej	Pismo w sprawie	Wezwanie do złożenia wyjaśnień, (data i sygnatura pisma)
2.	 (data)	Jan Kantu, inspektor kontroli podatkowej	Pismo w sprawie	Ponowne wezwanie do złożenia wyjaśnień, (data i sygnatura pisma)
3.	 (data)	Jan Kantu, inspektor kontroli podatkowej	Adnotacja w sprawie	Adnotacja w sprawie, (data i sygnatura)
4.	 (data)	Jan Kantu, inspektor kontroli podatkowej	Pismo w sprawie	Postanowienie (data i sygnatura pisma)

Obowiązek prowadzenia metryki sprawy jest wyłączony w sprawie:

- 1) zaliczenia wpłaty na poczet zaległości podatkowych,
- 2) umorzenia w całości lub w części zaległości podatkowych, odsetek za zwłokę lub opłaty prolongacyjnej w przypadkach, o których mowa w art. 67d Ordynacji podatkowej
- 3) zaliczenia nadpłaty lub zwrotu podatku na poczet zaległych oraz bieżących zobowiązań podatkowych,
- 4) ustalenia zobowiązań podatkowych, które zgodnie z odrębnymi przepisami są ustalane corocznie, jeżeli stan faktyczny, na podstawie którego ustalono wysokość zobowiązania podatkowego za poprzedni okres, nie uległ zmianie,
- 5) ustalenia wysokości zobowiązania podatkowego w podatku od spadków i darowizn, jeżeli decyzja jest wydawana wyłącznie na podstawie danych zawartych w złożonym zeznaniu o nabyciu rzeczy lub praw majątkowych oraz dołączonych do tego zeznania dokumentów,
- 6) ustalenia wysokości zobowiązań podatkowych w podatku od nieruchomości, podatku rolnym i podatku leśnym, jeżeli wysokość ustalonych zobowiązań wynika z danych zawartych w złożonej przez osobę fizyczną, odpowiednio, informacji o nieruchomościach i obiektach budowlanych, informacji o gruntach lub informacji o lasach,
- 7) ustalenia wysokości zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych podatnikom, którzy osiągają dochody z działów specjalnych produkcji rolnej,
- 8) ustalenia wysokości podatku dochodowego w formie karty podatkowej,
- 9) ustalenia wysokości podatku dochodowego w formie ryczałtu od przychodów osób duchownych,
- 10) zwrotu osobom fizycznym części wydatków poniesionych na zakup materiałów budowlanych przez te osoby w związku z budową i remontem budynku mieszkalnego,
- 11) wydania podatkowych znaków akcyzy lub sprzedaży legalizacyjnych znaków akcyzy,
 - z wyjątkiem sprawy załatwianej w postępowaniu odwoławczym, w postępowaniu dotyczącym wznowienia postępowania, stwierdzenia nieważności decyzji ostatecznej albo postanowienia ostatecznego oraz uchylecia albo zmiany decyzji ostatecznej albo postanowienia ostatecznego.

Protokół

Art. 172. § 1. Organ podatkowy sporządza **zwięzły protokół z każdej** czynności postępowania mającej istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, chyba że czynność została w inny sposób utrwalona na piśmie.

§ 2. W szczególności sporządza się protokół:

- 1) przyjęcia wniesionego ustnie podania;
- 2) przesłuchania strony, świadka i biegłego;
- 3) oględzin i ekspertyz dokonywanych przy udziale pracownika organu podatkowego;
- 4) ustnego ogłoszenia postanowienia;
- 5) rozprawy.

Protokół sporządza się tak, aby z jego treści wynikało:

- kto,
- kiedy,
- gdzie i jakich czynności dokonał,
- kto i w jakim charakterze był przy nich obecny,
- co i w jaki sposób w wyniku tych czynności ustalono, oraz
- jakie uwagi zgłosiły obecne osoby.

Protokół odczytuje się wszystkim osobom obecnym, biorącym udział w czynności urzędowej, które powinny następnie protokół **podpisać**. Odmowę lub brak podpisu którejkolwiek osoby należy omówić w protokole.

Protokół przesłuchania

Art. 174.

§ 1. Protokół przesłuchania powinien być odczytany i przedłożony do podpisu osobie zeznającej **niezwłocznie po złożeniu zeznania**.

§ 2. W protokołach przesłuchania osoby, która złożyła zeznanie w **języku obcym**, należy podać w przekładzie na język polski treść złożonego zeznania oraz wskazać osobę i adres tłumacza, który dokonał przekładu. **Tłumacz powinien podpisać protokół przesłuchania.**

Zawartość protokołu

„Sąd I instancji w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku stwierdził, że w sprawie doszło do naruszenia art. 193 § 6 O.p., gdyż organy podatkowe nie dokonały badania ksiąg podatkowych skarżącej w rozumieniu tego przepisu i nie sporządziły protokołu odpowiadającego wymogom tego przepisu. Zdaniem Sądu wymogu tego nie spełnia sporządzony przez pracowników urzędu skarbowego protokół kontroli z dnia 16 lutego 2002 r., gdyż w protokole tym nie stwierdzono, czy z uwagi na ujawnione uchybienia "uznano ewidencje za nierzetelne, a jeżeli tak to w jakim zakresie i za jaki okres: niewątpliwie też nie pouczono też strony o jej uprawnieniach, wynikających z art. 193 § 8 O.p.".

- ▶ Wyrok NSA z 13 października 2009 r., sygn. I FSK 563/08

Dołączenie zeznania na piśmie

Wyjątek od ustnej formy składania zeznań?

Art. 175. Organ podatkowy może zezwolić na **dołączenie do protokołu zeznania na piśmie** podpisanego przez zeznającego oraz innych dokumentów mających znaczenie dla sprawy.

Zezwolenie na dołączenie do protokołu ww. dokumentów kwalifikowane jest jako uznanie administracyjne w toku postępowania podatkowego.

Skreślenia i poprawki

Art. 176.

Skreśleń i poprawek w protokóle należy tak dokonywać, aby wyrazy skreślone i poprawione były czytelne. Dokonanie skreśleń i poprawek powinno być potwierdzone w protokóle przed jego podpisaniem.

	A	B	C
1			
2		tekst przekreślony	
3			

Przepisy nie przewidują możliwości dokonywania zmian w treści protokołu na skutek wniesionych zastrzeżeń lub też wyjaśnień do treści protokołu.

Adnotacje (notatki)

Art. 177.

§ 1. Czynności organu podatkowego, z których nie sporządza się protokołu, a które mają znaczenie dla sprawy lub toku postępowania, **utrwała się w aktach w formie adnotacji** podpisanej przez pracownika dokonującego tych czynności.

§ 2. Adnotacja może być sporządzona w formie dokumentu elektronicznego.

Czy notatka stanowi dowód w sprawie?

„Waga ustaleń opartych na okolicznościach utrwalonych w **notatkach służbowych** i wywiedzione na tej podstawie skutki podatkowe dla skarżącej nakazują uznać, że przyjęcie tak zgromadzonego materiału jako dowód w sprawie stanowiło naruszenie przepisów postępowania mogące mieć istotny wpływ na wynik sprawy.”

- ▶ Wyrok WSA we Wrocławiu z 13 lipca 2009 r., sygn. I SA/Wr 181/09

Udostępnianie akt

Art. 178. § 1. Strona ma prawo wglądu w akta sprawy, sporządzania z nich notatek, odpisów oraz sporządzania kopii przy wykorzystaniu własnych przenośnych urządzeń. Prawo to przysługuje również po zakończeniu postępowania.

§ 2. Czynności określone w § 1 dokonywane są w lokalu organu podatkowego w obecności pracownika tego organu.

§ 3. Strona może żądać wydania jej kopii akt sprawy lub uwierzytelnionych odpisów akt sprawy albo uwierzytelnienia kopii akt sprawy.

§ 4. Organ podatkowy może zapewnić stronie dokonanie czynności, o których mowa w § 1, w swoim systemie teleinformatycznym, po identyfikacji strony w sposób, o którym mowa w art. 20a ust. 1 albo 2 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne.

Gdańsk, 15 czerwca 2010 r.

Dombud Sp. z o.o.
ul. Newtona 33/56
80-127 Gdańsk
NIP 593-154-24-43

reprezentowana przez
radcę prawnego
Juliusza Nerhing
z Kancelarii Lex Głowiński sp.k.
ul. Armii Krajowej 55/22
80-117 Gdańsk

Nr sprawy PD/421-24/08

**Naczelnik
Pierwszego Urzędu Skarbowego
w Gdańsku**

**ŻĄDANIE
wydania uwierzytelnionych odpisów**

W imieniu Dombud Sp. z o.o. z siedzibą w Gdańsku, na podstawie art. 178 § 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 749 z późn. zm.) wnoszę o wydanie z akt zakończonej sprawy Nr PD/421-24/08 uwierzytelnionych odpisów dokumentów stanowiących karty nr 45-90 i 160-178.

Uwierzytelnione odpisy są niezbędne spółce do przygotowania wniosku o wznowienie postępowania w sprawie.

RADCA PRAWNY
Juliusz Nehring

Załączniki:

Dokumenty niejawne i wyłączone

Art. 179.

§ 1. Przepisów art. 178 nie stosuje się do znajdujących się w aktach sprawy **dokumentów zawierających informacje niejawne**, a także do innych dokumentów, które organ podatkowy **wyłączy z akt sprawy ze względu na interes publiczny**.

§ 2. Odmowa umożliwienia stronie zapoznania się z dokumentami, o których mowa w § 1, sporządzania z nich notatek, kopii i odpisów, uwierzytelniania odpisów i kopii lub wydania uwierzytelnionych odpisów następuje w drodze postanowienia.

§ 3. Na postanowienie, o którym mowa w § 2, służy zażalenie.

„Strona, kwestionując zasadność odmowy umożliwienia zapoznania się z dokumentami wyłączonymi z akt sprawy, powinna jednocześnie wykazać brak podstaw do ich wyłączenia na podstawie art. 179 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r., Ordynacja podatkowa (Dz.U. z 2005 r. nr 8, poz. 60 ze zm.). W odniesieniu do pierwszej podstawy wyłączenia strona powinna wykazać, że wyłączone dokumenty nie zawierają informacji niejawnych, zaś kwestionując drugą przesłankę, że wyłączenie z akt sprawy określonych dokumentów nie jest uzasadnione interesem publicznym.”

- ▶ Wyrok NSA z 12 grudnia 2013 r., sygn. II FSK 3037/11

„Przepis art. 179 § 1 o.p. daje podstawę do wyłączenia z akt sprawy tylko części dokumentu (np. poprzez jego anonimizację), jeżeli tylko ona zawiera w swej treści przesłankę wyłączenia, zaś pozostawienie tak zmodyfikowanego dokumentu w aktach sprawy jest niezbędne do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego sprawy.”

- ▶ Wyrok NSA z 4 lutego 2014 r., sygn. II FSK 808/12

„Donos, który wpłynął do urzędu kontroli skarbowej przed wszczęciem z urzędu postępowania kontrolnego, może nie stanowić elementu akt sprawy tego postępowania, a zatem strona nie jest wówczas uprawniona do zapoznania się z jego treścią.”

- ▶ Wyrok WSA w Bydgoszczy z 1 czerwca 2012 r., sygn. I SA/Bd 283/12

Wyłączenie dokumentów zawierających treści niejawne

Zwrócić należy uwagę, że w niniejszej sprawie, zgodnie z art. 179 § 1 OrdPU, nastąpiła odmowa dostępu do części dokumentów zawierających informacje niejawne, pochodzących ze śledztwa nr (...) prowadzonego przez Prokuraturę Apelacyjną w B. Jak wskazał Sąd I instancji, w pismach kierowanych do organu kontroli skarbowej prokurator wyraźnie wskazywał, że nie wyraża zgody na udostępnienie Stronie postępowania kontrolnego materiałów z postępowania (...), co oznacza, że zarówno organ, jak i Sąd, nie mógł tych dokumentów udostępnić Skarżącej.

Trafnie jednak przy tym zauważył Sąd I instancji, że organ kontroli, sporządzając protokół kontroli, dokonał ustaleń na podstawie zarówno dowodów włączonych do sprawy, jak i z nich wyłączonych. **W sytuacji zatem, gdy Skarżąca zapoznała się z protokołem badania ksiąg i złożyła zastrzeżenia do tego protokołu, w sposób pośredni zapoznała się z całością materiału dowodowego, a co istotne, większość zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, to dowody zgromadzone i przeprowadzane przez organ kontroli skarbowej.**

Wyrok NSA z 3 lipca 2018 r., sygn. I FSK 1699/16